

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Шифр та назва спеціальності
011 – Освітні, педагогічні науки

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Педагогіка вищої школи

Кафедра
права (306)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Дисципліна вільного вибору професійної підготовки

Семестр
1

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Перевалова Людмила Вікторівна

Liudmyla.Perevalova@khp.edu.ua

Кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри права НТУ «ХП».

Досвід роботи – понад 40 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць. Має 7 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Провідний лектор з дисциплін: «Правознавство», «Авторське право і суміжні права», «Правове регулювання публічного управління», «Правове регулювання трудових відносин», «Правове регулювання підприємницької діяльності», «Правові основи управління соціальною сферою» та інші. Член Союзу юристів України.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/pravo/uk/>

Загальна інформація

Анотація

В рамках курсу здобувачі зможуть оволодіти системними знаннями щодо європейських стандартів вищої освіти, нормами національного законодавства, що регулюють освітню діяльність закладів вищої освіти, правового статусу закладів вищої освіти, прав та обов'язків учасників освітнього процесу у вищій школі, механізмів захисту прав та законних інтересів суб'єктів освітньої діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у наданні систематизованих знань норм міжнародного, європейського права, чинного національного законодавства, які регулюють діяльність закладів вищої освіти, професійну діяльність учасників освітньої діяльності, сформувати навички використання одержаних знань під час здійснення практичної діяльності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК9.Здатність працювати в міжнародному контексті.

Результати навчання

РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (6 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 116 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно знати: основи правознавства.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться з використанням мультимедійних технологій. На лекційних заняттях використовуються: розповідь, пояснення, демонстрація, дискусія.

На практичних заняттях студенти виконують групові та індивідуальні завдання.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – бесіда, дискусія, лекція, робота з законодавчими актами; наочні – ілюстрація практичними прикладами, презентація; ігрові – рольові, ділові ігри; документальні – робота з законодавчими актами, аналіз, складання нормативних документів; інтерактивні – підбір та обговорення відеоматеріалів, кейсів, виступи-презентації; самостійні – опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури; дослідницькі – теоретичний аналіз наукових джерел, емпіричне дослідження. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. . Європейські стандарти вищої школи та національне законодавство України в сфері вищої освіти.

Основні міжнародні та європейські правові документи, що регулюють освітню діяльність.

Міжнародні конвенції в галузі освіти. Європейські стандарти вищої освіти. Загальна характеристика національного законодавства у сфері вищої освіти. Мета та основні завдання вищої освіти України.

Тема 2. Правовий статус закладів вищої освіти.

Право на вищу освіту. Державна політика в сфері вищої освіти. Заклад вищої освіти як юридична особа. Типи закладів вищої освіти. Завдання закладів вищої освіти. Структура закладу вищої освіти. Керівництво закладу вищої освіти. Рівні та ступені вищої освіти. Ліцензійні умови та стандарти вищої освіти. Організація освітнього процесу. Право на вищу освіту. Принципи діяльності, права та обов'язки закладу вищої освіти. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації закладу вищої освіти.

Тема 3. Законодавче забезпечення якості вищої освіти.

Закон України "Про вищу освіту" про забезпечення якості вищої освіти. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні. Складові забезпечення якості вищої освіти. Процедури та заходи системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система зовнішнього забезпечення якості освіти.

Тема 4. Нормативно-правове регулювання професійної діяльності учасників освітнього процесу.

Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладу вищої освіти – учасники освітнього процесу. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників. Основні посади наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти та порядок їх заміщення. Гарантії науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам закладів вищої освіти. Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників. Права та обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Академічна мобільність. Право на отримання стипендій. Види стипендій. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.

Тема 5. Права та обов'язки викладачів закладу вищої освіти.

Викладач вищого навчального закладу як основний суб'єкт освітнього процесу. Права та обов'язки викладачів закладу вищої освіти. Рекомендації ООН про статус науково-дослідних працівників (1974 р.). Рекомендації щодо статусу викладацьких кадрів вищої освіти, прийнята Генеральною конференцією ЮНЕСКО в Парижі 11.11.1997 р. .

Тема 6. Правове регулювання наукової, науково-педагогічної та інноваційної освітньої діяльності.

Поєднання освіти та науки як умова модернізації вищої освіти України. Визначення основних понять: наукова діяльність, науково-педагогічна діяльність, вчений, науковий працівник. Інноваційна діяльність. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Інноваційна освітня діяльність. Розроблення освітніх технологій та їх використання. Фінансування інноваційної освітньої діяльності.

Тема 7. Правове регулювання трудової діяльності викладачів закладів вищої освіти.

Конституція України, Кодекс законів про працю України про право на працю. Трудовий договір, контракт. Порядок укладання та припинення трудових відносин з викладачами закладів вищої освіти. Види договорів з науково-педагогічними працівниками. Конкурсний відбір. Основні вимоги до кандидатів на посаду науково-педагогічного працівника. Сумісництво. Робочий час та час відпочинку науково-педагогічних працівників. Порядок оплати праці науково-педагогічних працівників.

Тема 8. Захист прав і законних інтересів викладачів закладу вищої освіти.

Механізм захисту прав та законних інтересів учасників освітнього процесу. Правові конфлікти у сфері освіти. Види правових конфліктів. Критерії поділу правових конфліктів у сфері освіти за суб'єктним складом, за змістом. Законодавче забезпечення механізмів вирішення конфліктів. Правовий статус освітнього омбудсмена.

Теми практичних занять

Тема 1. Міжнародні стандарти вищої школи та національне законодавство України в сфері вищої освіти.

Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті. Діяльність міжнародних організацій, спрямованих на розвиток вищої освіти.

Тема 2. Правовий статус закладів вищої освіти.

Право на вищу освіту. Принципи діяльності, права та обов'язки закладу вищої освіти. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації закладу вищої освіти.

Тема 3. Законодавче забезпечення якості вищої освіти.

Нормативно-правове забезпечення якості вищої освіти.

Тема 4. Нормативно-правове регулювання професійної діяльності учасників освітнього процесу.

Правовий статус учасників освітнього процесу.

Тема 5. Права та обов'язки викладачів закладу вищої освіти.

Правовий статус викладача закладу вищої освіти.

Тема 6. Правове регулювання наукової, науково-педагогічної та інноваційної освітньої діяльності.

Законодавство України про наукову, науково-педагогічну та інноваційну діяльність у закладах вищої освіти.

Тема 7. . Правове регулювання трудової діяльності викладачів закладів вищої освіти.

Порядок укладання та припинення трудових відносин з викладачами закладів вищої освіти.

Тема 8. Захист прав і законних інтересів викладачів закладу вищої освіти.

Трудові спори, конфлікти та їх види. Правові конфлікти та порядок їх вирішення.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студента включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань з використанням методичних рекомендацій. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних та практичних занять.

Література та навчальні матеріали

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про вищу освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
5. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 11 квітня 1997 року), ратифікована Законом України «Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні» від 03.12.1999 р. № 1273-XIV. 1997. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308.
6. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів (Гаага, 5 жовтня 1961 р.). Приєднання України згідно з Законом України «Про приєднання України до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів» від 10.01.2002 р. № 2933-III. 2002. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text
7. Угода про співробітництво в галузі освіти (Ташкент, 15 травня 1992 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_135#Text
8. Волівач А.П. Нормативно-правове забезпечення якості освіти ВНЗ. 2017. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/6765/1/MSIE2017_P234-235.pdf4.
9. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство: навч. посіб. / Г.В. Лаврик, Г.В. Терела, Т.О. Харченко та ін.; за ред. Г.В. Лаврик. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 208 с.
10. Манюк Г. В. Адміністративно-правові аспекти становлення і розвитку університетів. Наукові записки. Серія: Право. 2020. Випуск 8. Кропивницький, С. 119–124.
11. Манюк Г. В. Міжнародний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності університетів. Науковий журнал Юридичний бюлетень 2020. № 17 С. 129–134.
12. Чирва Г.М. Нормативно-правове регулювання діяльності закладів вищої освіти в Україні // Державне управління, 2019. №2 (66). С. 133 – 139.
12. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. – Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. – 176 с. .

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік: усне опитування та підсумкове практичне завдання (проведення лекції).

Поточне оцінювання: онлайн тести, виконання завдань на практичних заняттях та завдань для самостійної роботи (80% по10% за кожну тему.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ірина ЛИСЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Тетяна СОЛОДОВНИК